

Dokument s plenarne sjednice

A8-0297/2017

11.10.2017

IZVJEŠĆE

o primjeni Direktive 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i oticanja štete u okolišu
(2016/2251(INI))

Odbor za pravna pitanja

Izvjestiteljica: Laura Ferrara

Izvjestitelj za mišljenje (*):
Benedek Jávor, Odbor za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane

(*) Pridruženi odbor – članak 54. Poslovnika

SADRŽAJ

	Stranica
OBRAZLOŽENJE – SAŽETI PREGLED ČINJENICA I REZULTATA ISTRAŽIVANJA ..	3
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	7
MIŠLJENJE ODBORA ZA OKOLIŠ, JAVNO ZDRAVLJE I SIGURNOST HRANE.....	16
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	22
KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U NADLEŽNOM ODBORU	23

OBRAZLOŽENJE – SAŽETI PREGLED ČINJENICA I REZULTATA ISTRAŽIVANJA

I. Svrha

Svrha Direktive 2004/35/EZ (dalje u tekstu: Direktiva) bila je ta da se uvedu zajednička pravila u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu uz prihvatljiv trošak za društvo, a načelo na kojem su ta pravila utemeljena je načelo „onečišćivač plaća” sadržano u članku 191. stavku 2. UFEU-a.

Kako bi se taj cilj ostvario, u Direktivi se nalazi opća definicija „štete” kao mjerljive nepovoljne promjene prirodnog dobra ili mjerljivog slabljenja funkcije prirodnog dobra koji mogu nastati izravno ili neizravno.

Također je pobliže određena još jedna kategorija štete (definirana kao „šteta u okolišu”) i to:

- a) šteta nanesena zaštićenim vrstama i prirodnim staništima, a to je svaka šteta sa značajnim nepovoljnim utjecajima za postizanje ili održavanje povoljnog stanja očuvanosti tih staništa ili vrsta. Značaj tih utjecaja procjenjuje se u odnosu na početno stanje uzimajući u obzir kriterije koji se navode u toj istoj Direktivi;
- b) šteta nanesena vodama, a to je svaka šteta koja značajno nepovoljno utječe na ekološko, kemijsko ili količinsko stanje ili ekološki potencijal kopnenih voda (bilo površinskih bilo podzemnih), kao i na stanje okoliša morskih voda;
- c) šteta nenesena zemljištu, a to je svako onečišćenje zemljišta koje uzrokuje značajan rizik od nepovoljnog djelovanja na zdravlje ljudi zbog izravnog ili neizravnog unošenja tvari, pripravaka, organizama ili mikroorganizama u, na ili pod zemljište.

II. Izvori informacija

Ovo izvješće o vlastitoj inicijativi o primjeni Direktive 2004/35/EZ o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu temelji se na informacijama prikupljenima iz raznih izvora, uključujući:

- studiju koju je naručila Europska komisija naslovljenu „Study on ELD Effectiveness: Scope and Exception” (Studija o djelotvornosti Direktive o odgovornosti za okoliš: područje primjene i izuzeci)¹;
- studiju koju je naručila Europska komisija naslovljenu „Study to explore the feasibility of creating a fund to cover environmental liability and losses occurring from industrial accident” (Studija za ispitivanje izvodljivosti stvaranja fonda za pokrivanje odgovornosti za okoliš i gubitke do kojih dolazi u industrijskim nezgodama)²;

¹ BIO Intelligence Service (2014), „Study on ELD Effectiveness: Scope and Exceptions”, konačno izvješće pripremljeno za Europsku komisiju, DG ENV.

² BIO Intelligence Service et al. (2012), „Study to explore the feasibility of creating a fund to cover environmental liability and losses occurring from industrial accident”, konačno izvješće pripremljeno za Europsku komisiju, DG ENV.

- studiju koju je naručila Europska komisija naslovljenu „Experience gained in the application of ELD biodiversity damage” (Iskustvo stečeno u primjeni Direktive o odgovornosti za okoliš u pogledu štete nanesene biološkoj raznolikosti)¹;
- izvjeće Komisije Vijeću i Europskom parlamentu u skladu s člankom 18. stavkom 2. Direktive 2004/35/EZ o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu²;
- Radni dokument službi Komisije o REFIT evaluaciji Direktive o odgovornosti za okoliš³;
- dopis Službe Europskog parlamenta za istraživanja od 15. lipnja 2016. naslovljen „The implementation of the Environmental Liability Directive: a survey of the assessment process carried out by the Commission” (Provodenje Direktive o odgovornosti za okoliš: ispitivanje postupka evaluacije koji provodi Komisija)⁴;

III. Trenutačno stanje provedbe Direktive

Direktiva se objektivno primjenjuje na sve „operatere” koji svojom djelatnošću prouzročuju, ili bi mogli prouzročiti, „štetu u okolišu” na temelju strogoga popisa koji se nalazi u Prilogu III. samoj Direktivi.

Izvan toga popisa djelatnosti potrebno je podastrijeti dokaze o namjernom postupanju ili postupanju iz nepažnje operatera koji obavlja profesionalnu djelatnost, shvaćenu kao „svaka djelatnost koja se obavlja u okviru gospodarske djelatnosti ili poduzeća, neovisno o tome je li privatna ili javna, profitna ili neprofitna”.

Primjena toga sustava objektivne odgovornosti stoga je vrlo ograničena te se on može primjenjivati samo na određenu vrstu štete u okolišu (voda, zemljište, biološka raznolikost) i samo na određene djelatnosti koje se smatraju opasnima i koje su navedene u suženome popisu.

Krajnjemu ograničenju područja primjene Direktive još su dodani nesigurnost u pogledu koncepta „praga značajnosti” štete u okolišu i izuzeci iz sustava odgovornosti sadržani u članku 4.

Posljedice tih pravila, koja su krajnje neprecizna i nepotpuna, analizirane su u raznim istraživanjima koja je poduzela Komisija i u izvješću izrađenome u skladu s člankom 18. stavkom 2. Direktive: u cijeloj je Europskoj uniji ta Direktiva usvojena na neujednačen i fragmentiran način te često s pravilima koja su se u praksi pokazala neučinkovitima.

IV. Ograničenja učinkovitosti Direktive

Glavni nedostaci, pored već spomenute uopćenosti upotrijebljenih termina, utvrđeni su u nepostojanju posebnog administrativnoga postupka koji bi razne vlade trebale usvojiti radi ispunjavanja obveze za interveniranje u slučaju štete u okolišu, koje je predviđeno u Direktivi.

¹ Milieu Ltd., IUCN (2014), „Experience gained in the application of ELD biodiversity damage”, konačno izvjeće pripremljeno za Europsku komisiju, DG ENV.

² COM(2016)0204.

³ SWD(2016)0121.

⁴ PE 556.943.

Usto, iz istraživanja Komisije došlo se do saznanja da se mnoge države članice, upravo zbog teškoća u primjeni i provedbi Direktive, i dalje služe vlastitim nacionalnim pravom za rješavanje slučajeva štete u okolišu do kojih dolazi na njihovu području.

To je dovelo i do proturječnih i nepotpunih rezultata u pogledu bilježenja slučajeva štete u okolišu zbog čega je teško utvrditi mogući usklađeni režim finansijskoga jamstva.

Problem koji su neke države članice snažno osjetile jest potpuno nepostojanje odredbi u Direktivi za slučaj kada nije moguće doći do operatera odgovornoga za štetu ili kada on nije solventan. U tim se slučajevima načelo „onečišćivač plaća“ ne može primijeniti, pa troškove otklanjanja štete u okolišu u cijelosti snosi javna uprava, dakle građani EU-a.

V. Prijedlozi za bolju usklađenost Direktive

Iako se Direktivom ne dovodi u pitanje mogućnost da države članice donose strože odredbe, bilo bi poželjno da se u Direktivu unese pravilo kojim se uspostavlja sustav sekundarne odgovornosti oslanjajući se na iskustvo raznih modela koji su već usvojeni u nekim državama članicama kao što su Francuska, Mađarska, Poljska i Ujedinjena Kraljevina.

Usto, radi jamčenja veće obuhvaćenosti slučajeva štete u okolišu koji nisu obuhvaćeni aktualnim pravilima Direktive, ili koji se ne mogu obuhvatiti uobičajenim finansijskim jamstvima (primjerice velike katastrofe), čini se primjerenim razmotriti osnivanje europskoga fonda za otklanjanje štete u okolišu.

Nova otkrića u području tehnologije i medicine pokazuju da onečišćenje proisteklo iz industrijskih djelatnosti može djelovati na ljudski organizam na dosad neslućene načine. Štoviše, onečišćujuće tvari ispuštene u okoliš dovode u opasnost vrlo kompleksnu biološku i bioevolucijsku ravnotežu, i to stoga što je u svega nekoliko desetljeća u okoliš uveden niz čimbenika koji nekad nisu postojali, a koji mogu složeno utjecati na ljudski organizam.

Zbog svih tih razloga zakonodavac bi trebao iskoristiti priliku kako bi se preformulirala definicija štete u okolišu i bila učinkovita, ujednačena i funkcionalna u pogledu brze evolucije čimbenika onečišćenja koji proistječu iz industrijskih djelatnosti, uzimajući u obzir mogućnosti za proširenje područja primjene Direktive i na štetu u zraku, štetu nanesenu fauni i flori te krajoliku i nastojeći utvrditi nove opasne djelatnosti koje bi trebalo uvrstiti na popis djelatnosti za koje je predviđena objektivna odgovornost operatera iz Priloga III.

Iz istraživanja Komisije, i iz brojnih svjedočanstava zainteresiranih subjekata, proizišlo je da su industrijski sektori koji provode djelatnosti na koje je moguće primijeniti pravila iz Direktive velikim dijelom već usvojili sustave finansijskoga jamstva i da je tržiste, dakle, skljeno samoregulaciji. Predstavnici osiguravajućih društava potvrdili su tu tendenciju naglašavajući da bi se ponuda finansijskih jamstava mogla poboljšati bilo povećanjem količine podataka o slučajevima štete u okolišu koji su se dogodili u EU-u bilo pojašnjnjem pravnog okvira primjene te Direktive.

Uzimajući u obzir ta zapažanja, zakonodavac bi mogao razmotriti uvođenje pravila koja pomažu operaterima i osiguravajućim društvima kako bi se povećalo širenje osiguravajućega programa za slučajeve štete u okolišu, uz ocjenjivanje i mogućnosti da se operateri na koje se Direktiva odnosi obvežu na finansijsko jamstvo.

Povrh te posljednje mogućnosti, mogu se utvrditi dodatni elementi koji bi mogli biti korisni za ostvarenje cilja poboljšanja okvira jamstava za štetu u okolišu: osnivanje europskoga registra za slučajeve na koje se odnosi Direktiva, osnivanje nacionalnoga i europskoga registra za operatere koji obavljaju opasne djelatnosti iz Priloga III. Direktivi i osnivanje sustava finansijske kontrole operatera koji obavljaju opasne djelatnosti.

Prepreke cjelovitoj provedbi Direktive proizlaze i iz slabe pripremljenosti nacionalnih uprava koje nisu uvijek u stanju provoditi učinkovite postupke za suočavanje s pojmom slučajeva štete u okolišu. Komisija bi stoga morala povećati i poboljšati svoj program osposobljavanja za provođenje Direktive o odgovornosti za okoliš povećanjem broja i poboljšanjem redovnih susreta s raznim skupinama nacionalnih stručnjaka.

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o primjeni Direktive 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu (2016/2251(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Direktivu 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu (dalje Direktiva)¹,
- uzimajući u obzir izvješće Komisije Vijeću i Europskom parlamentu u skladu s člankom 18. stavkom 2. Direktive 2004/35/EZ o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu (COM(2016)0204),
- uzimajući u obzir članke 4. i 191. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),
- uzimajući u obzir članak 37. Povelje Europske unije o temeljnim pravima,
- uzimajući u obzir Direktivu 2001/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. ožujka 2001. o namjernom uvođenju u okoliš genetski modificiranih organizama i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/220/EEZ²,
- uzimajući u obzir izmjene Direktive 2004/35/EZ posredstvom Direktive 2006/21/EZ³ o gospodarenju otpadom od industrija vađenja minerala, Direktive 2009/31/EZ⁴ o geološkom skladištenju ugljikova dioksida i Direktive 2013/30/EU⁵ o sigurnosti odobalnih naftnih i plinskih djelatnosti,
- uzimajući u obzir radni dokument službi Komisije o REFIT evaluaciji Direktive o odgovornosti za okoliš priložen uz izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću u skladu s člankom 18. stavkom 2. Direktive 2004/35/EZ o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu (SWD(2016)0121),
- uzimajući u obzir dopis Službe Europskog parlamenta za istraživanja od 15. lipnja 2016. naslovljen „The implementation of the Environmental Liability Directive: a survey of the assessment process carried out by the Commission”⁶,
- uzimajući u obzir članak 52. Poslovnika, članak 1. stavak 1. točku (e) odluke Konferencije predsjednika od 12. prosinca 2002. o postupku davanja odobrenja za sastavljanje izvješća o vlastitoj inicijativi te Prilog 3. priložen toj odluci,
- uzimajući u obzir izvješće Odbora za pravna pitanja i mišljenje Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane (A8-0297/2017),

¹ SL L 143, 30.4.2004., str. 56.

² SL L 106, 17.4.2001., str. 1.

³ SL L 102, 11.4.2006., str. 15.

⁴ SL L 140, 5.6.2009., str. 114.

⁵ SL L 178, 28.6.2013., str. 66.

⁶ PE 556.943.

- A. budući da politika Unije u području okoliša, u skladu s člankom 191. stavkom 1. UFEU-a mora doprinositi ostvarivanju ciljeva kao što su zaštita zdravlja njezinih građana, zaštita i poboljšanje kvalitete okoliša, promicanje opreznog i razboritog korištenja prirodnih resursa i promicanje mjera na međunarodnoj razini za rješavanje globalnih ili regionalnih ekoloških problema;
- B. budući da se u članku 191. stavku 2. UFEU-a određuje da politika Unije u području okoliša mora biti usmjereni na visoku razinu zaštite i da se mora temeljiti na načelu opreznosti te na načelu preventivnog djelovanja, načelu da se šteta nanesena okolišu popravlja ponajprije na samom izvoru te na načelu da onečišćivač plaća;
- C. budući da se u članku 11. UFEU-a, određuje da zahtjevi zaštite okoliša moraju biti uvršteni u definiciju i provedbu politika i aktivnosti Unije, pogotovo u svrhu promicanja održivog razvoja;
- D. budući da se u članku 192. UFEU-a Europskom parlamentu i Vijeću povjerava zadaća da odlučuju o aktivnostima koje se poduzimaju radi ostvarivanja općih ciljeva Unije u području okoliša¹;
- E. budući da se u članku 37. Povelje o temeljnim pravima navodi da visoka razina zaštite okoliša i poboljšavanje kvalitete okoliša moraju biti uključeni u politike Unije i osigurani u skladu s načelom održivog razvoja;
- F. budući da je koordinirana strategija o okolišu diljem Unije način poticanja suradnje i jamčenja uzajamne dosljednosti politika Unije;
- G. budući da se aktualni okvir Direktive odnosi isključivo na štetu u okolišu nanesenu bioraznolikosti (zaštićene vrste i prirodna staništa), vodama i zemljištem, a koju prouzročuju operateri;
- H. budući da je radi pokrića odgovornosti za štetu u okolišu spontano nastalo tržište finansijskih jamstava, koje bi ipak moglo biti nedovoljno za pokrivanje posebnih slučajeva kao što su mala i srednja poduzeća ili posebne vrste operacija (odobalne platforme, nuklearna postrojenja itd.);
- I. budući da neujednačena provedba Direktive ponajprije prouzročena, među ostalim, poteškoćama u utvrđivanju toga je li šteta nanesena prirodnom resursu premašila utvrđeni prag i činjenicom da mnoge države članice nemaju postupak za razmatranje komentara ili kritika nevladinih organizacija u području okoliša i drugih tijela dionika;
- J. budući da u mnogim državama članicama velik broj dionika (nevladine organizacije u području okoliša, osiguravajuća društva, operatori i iznad svega predmetna tijela) zna vrlo malo, ili u nekim slučajevima ne zna ništa, o pojedinostima Direktive, što je stanje uvelike prouzročeno činjenicom da ne postoje smjernice kao pomoć za prenošenje u nacionalno zakonodavstvo;
- K. budući da su mnoge države članice ostvarile napredak u stvarnom postizanju glavnih

¹ Presuda Suda od 9. ožujka 2010., *ERG i ostali*, C-378/08, ECLI:EU:C:2010:126, točka 45.; Presuda Suda od 9. ožujka 2010., *ERG i ostali*, C-379/08 i C-380/08, ECLI:EU:C:2010:127, točka 38.; Presuda Suda od 9. ožujka 2010., *Buzzi Unicem SpA and Others*, C-478/08 i C-479/08, ECLI:EU:C:2010:129, točka 35.

ciljeva sprečavanja i ispravljanja štete nanesene okolišu; no budući da je u nekoliko država članica provođenje Direktive i dalje neodgovarajuće;

- L. budući da nova znanstvena otkrića pokazuju da onečišćenje proisteklo iz industrijskih djelatnosti može djelovati i na okoliš i na ljudi na dosad neslućene načine i da to dovodi u opasnost ljudsko zdravlje, održivost te ravnotežu bioloških i bioevolucijskih procesa;
- 1. potvrđuje važnost studija i izvješća Komisije o ocjeni provedbe Direktive i njezina utjecaja na države članice te preporuke Komisije za učinkovitu i dosljednu provedbu Direktive davanjem prednosti usklađivanju nacionalnih rješenja i praksi u širem okviru pravne odgovornosti; u tom kontekstu pozdravlja uspostavu višegodišnjeg programa rada za Direktivu o odgovornosti za okoliš (MAWP) za razdoblje 2017. – 2020.;
- 2. sa zabrinutošću primjećuje da zaključci tih izvješća daju alarmantan prikaz stvarne provedbe Direktive i napominje da je Direktiva u mnogim državama članicama prenesena nepotpuno i površno;

Trenutačno stanje provedbe Direktive

- 3. ustvrđuje da nekoliko država članica nije poštovalo rok za prijenos Direktive i da je ona tek od sredine 2010. godine prenesena u nacionalno pravo svih 27 država članica;
- 4. smatra da zbog diskrecijskih ovlasti dodijeljenih Direktivom i zbog znatnog nedostatka jasnoće i ujednačene primjene glavnih koncepata te nedovoljno razvijenih kapaciteta i stručnosti prijenos Direktive u nacionalne sustave odgovornosti nije doveo do ujednačenih uvjeta i da je, kako je potvrđeno u izvješću Komisije, trenutačno potpuno različit u pravnom i praktičnom smislu uz velike razlike među državama članicama kad je riječ o broju slučajeva; stoga smatra da su potrebni dodatni napori kako bi se postiglo normativno ujednačenje u cijelom EU-u;
- 5. ustvrđuje da je ta neujednačenost prouzročena i uopćenošću Direktive koja je sastavljena prema predlošku za okvirnu direktivu;
- 6. žali zbog toga što, unatoč mjerama koje je Komisija poduzela u pogledu kašnjenja u prenošenju i pitanja koja se odnose na neusklađenost te unatoč krajnjoj fleksibilnosti koja je omogućena Direktivom, sedam država članica tek treba riješiti niz problema u pogledu neusklađenosti;
- 7. primjećuje da se nedosljednosti među državama članicama u načinu prijavljivanja slučajeva štete u okolišu koji su prouzročili primjenu Direktive¹ mogu pripisati primjeni njihovih nacionalnih propisa umjesto Direktive;

¹ Prema izvješću Komisije Vijeću i Europskom parlamentu na temelju članka 18. stavka 2. Direktive 2004/35/EZ o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu, od travnja 2007. do travnja 2013. države članice prijavile su 1245 potvrđenih slučajeva štete u okolišu na koje je primijenjena Direktiva. Usto prema istome izvješću broj slučajeva znatno se razlikuje od jedne do druge države članice. Udio dviju država članica je veći od 86 % svih prijavljenih slučajeva (Mađarska 563 i Poljska 506 slučajeva), dok je većinu preostalih slučajeva prijavilo šest država članica (Njemačka 60, Grčka 40, Italija 17 te Latvija, Španjolska i Ujedinjena Kraljevina po osam). 11 država članica nije prijavilo nijedan incident tijekom 2007., možda zbog toga što se njima bave u okviru svojih nacionalnih sustava.

Ograničenja učinkovitosti Direktive

8. primjećuje da učinkovitost Direktive znatno varira među državama članicama;
9. ističe da su različita tumačenja i primjene „praga značajnosti” za štetu u okolišu jedna od glavnih prepreka za učinkovitu i ujednačenu primjenu Direktive, dok su precizni podaci o administrativnim troškovima za javna tijela, uključujući podatke o primjeni dopunskog i kompenzacijskog otklanjanja štete, ograničeni i posve nepodudarni, a za poduzeća uopće nisu dostupni;
10. žali zbog činjenice da se u Direktivi nesreće smatraju „velikima” samo ako prouzročuju gubitak života ili ozbiljne ozljede te da se u njima ne spominju posljedice za okoliš; stoga ističe da, čak i ako ne dođe do gubitka ljudskih života ili ozbiljnih ozljeda, nesreća može imati vrlo jak utjecaj na okoliš zbog svoje veličine ili zbog toga što pogarda zaštićena područja, zaštićene vrste ili veoma osjetljiva staništa;
11. žali što postoje aktivnosti koje mogu negativno utjecati na biološku raznolikost i okoliš, kao što su prijevoz opasnih tvari cjevovodima, rudarstvo i uvođenje invazivnih stranih vrsta, a te aktivnosti trenutačno nisu obuhvaćene zahtjevom o objektivnoj odgovornosti; napominje da, prije svega kad je riječ o šteti nanesenoj biološkoj raznolikosti, aktivnosti navedene u Prilogu III. ne obuhvaćaju u dovoljnoj mjeri sektore koji bi mogli prouzročiti štetu;
12. smatra da bi okvir za odgovornost za okoliš iz članka 1. trebao biti proširen na sanaciju okoliša i uspostavu prijašnjeg stanja nakon okončanja profesionalnih aktivnosti, čak i kad je šteta u okolišu izazvana djelatnostima ili emisijama koje su nadležna tijela izričito odobrila;
13. naglašava da su sve zainteresirane strane upozorile na probleme koji se odnose na teškoću pozivanja operatera na objektivnu odgovornost za opasne djelatnosti iz Priloga III. Direktivi, u odnosu prema pravnim nasljednicima odgovornih strana¹;
14. podsjeća na iskustvo s provedbom postojećih finansijskih jamstava u kojem su se pokazali nedostaci u jamčenju da operateri imaju učinkovito pokriće za finansijske obveze u slučajevima kad su odgovorni za štetu u okolišu i izražava zabrinutost zbog situacija kada operateri nisu mogli snositi troškove otklanjanja štete u okolišu;
15. naglašava da ustraju problemi koji se odnose na primjenu Direktive na incidente velikih razmjera, posebno kad nije moguće utvrditi odgovornog onečišćivača i/ili kad onečišćivač postane insolventan ili uđe u stečaj;
16. primjećuje da se troškovi štete u okolišu za odgovorne operatere mogu smanjiti uporabom instrumenata finansijskoga jamstva (koji obuhvaćaju osiguranje i alternativne instrumente kao što su bankovna jamstva, obveznice, fondove ili vrijednosne papire); smatra da je potražnja na tržištu finansijskih jamstava niska zbog malog broja slučajeva u mnogim državama članicama, nedovoljne jasnoće u pogledu određenih koncepata iz

¹ Presuda Suda Europske unije od 4. ožujka 2015., *Ministero dell'Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare* (talijansko Ministarstvo okoliša i zaštite prirodnih i morskih resursa) i drugi protiv *Fipa Group srl* i drugi, predmet C-534/13, ECLI:EU:C:2015:140.

Direktive i činjenice da se u mnogim državama članicama, ovisno o stupnju zrelosti tržišta za takve instrumente, modeli osiguranja općenito sporo pojavljuju;

17. primjećuje da je mogućnost poboljšanja ponude finansijskih jamstava blokirana oskudnošću i proturječnošću podataka o slučajevima na koje se Direktiva odnosi, a kojima EU raspolaže;
18. potiče države članice da poduzmu mjere za ubrzanje razvoja instrumenata za finansijska jamstva i njihovih tržišta uz pomoć odgovarajućih ekonomskih i finansijskih operatera, što uključuje i finansijske mehanizme u slučaju nesolventnosti, kako bi se operaterima omogućilo korištenje finansijskih jamstava za pokrivanje vlastite odgovornosti;
19. skreće pozornost na studiju izvedivosti Komisije o konceptu zajedničkog mehanizma podjele rizika od industrijskih nesreća na razini EU-a¹ i ističe potrebu da se provedu daljnje analize i temeljitije studije utjecaja o ključnim pravnim i finansijskim pitanjima;
20. sa zadovoljstvom ističe da u pogledu primjene Direktive na zaštićene vrste i prirodna staništa polovica država članica usvaja šire područje primjene (Belgija, Cipar, Češka, Estonija, Grčka, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Poljska, Portugal, Slovenija, Španjolska, Švedska i Ujedinjena Kraljevina);
21. smatra da se među raznim uzrocima nedovoljne usklađenosti Direktive nalazi i nepostojanje predviđenog standardnog administrativnog postupka za obavljanje nadležnih tijela o neposrednoj prijetnji ili stvarnoj šteti u okolišu; stoga žali zbog toga što ne postoji obveza objavljivanja tih obavijesti ili informacije o tome kako se postupalo u tim slučajevima; napominje da su neke države članice utvrstile to ograničenje u svojim nacionalnim zakonodavstvima i stoga ustanovile baze podataka o obavijestima/incidentima/slučajevima; no ističe da se ta praksa silno razlikuje od jedne do druge države članice i poprilično je ograničena;
22. ističe da sustavima za naknadu štete mora biti moguće riješiti prekogranične zahtjeve učinkovito, brzo, u razumnom roku i bez diskriminiranja podnositelja zahtjeva iz različitih država Europskog gospodarskog prostora; preporučuje da se njima obuhvati i primarna i sekundarna šteta prouzročena u svim pogodenim područjima jer takve nesreće zahvaćaju šira područja i mogu imati dugoročni učinak; naglašava da je, posebno u susjednim zemljama koje nisu članice Europskoga gospodarskog prostora, potrebno poštovati međunarodno pravo u vezi sa zaštitom okoliša i odgovornošću za njega;
23. ponovno ističe da se prema članku 4. stavku 5. Direktive ona primjenjuje na štetu u okolišu ili na prijeteću opasnost od štete prouzročenu difuznim onečišćenjem samo ako je moguće utvrditi uzročnu vezu između štete i djelatnosti pojedinih operatera; također ponavlja da je Međuvladin panel o klimatskim promjenama (IPCC) u svojem izvješću iz 2013. već utvrdio strogu uzročnu vezu između emisije plinova i štete povezane s klimatskim promjenama i okolišem²;

¹ Studija o razmatranju izvedivosti osnivanja fonda za pokrivanje odgovornosti za okoliš i gubitaka koji su rezultat industrijskih nesreća, završno izvješće, Europska komisija, DG ENV, 17. travnja 2013.

² IPCC, 2013: Climate Change 2013: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Stocker, T.F. et al. Cambridge

Prijedlozi za bolju usklađenost Direktive

24. poziva na što skorije preispitivanje Direktive i reviziju definicije „štete u okolišu” iz članka 2. stavka 1., konkretno kad je riječ o kriterijima za utvrđivanje nepovoljnih utjecaja na zaštićene vrste i staništa (Prilog I.) te o rizicima nanošenja štete vodama i zemljisu, kako bi postala dostačno učinkovita, dosljedna i koherentna i tako održala korak s brzim razvojem onečišćujućih tvari iz industrijskih djelatnosti;
25. poziva Komisiju da razjasni, definira i utvrdi pojedinosti koncepta praga značajnosti te ocijeni diferencirane najviše pragove odgovornosti za djelatnosti kako bi primjena Direktive u svim državama članicama bila ujednačena i jedinstvena;
26. poziva Komisiju da pruži jasno i dosljedno tumačenje zemljopisnog područja primjene „povoljnog stanja očuvanosti” iz Direktive (područje EU-a, nacionalno područje, prirodno područje); smatra da je u tom pogledu potreban pristup koji se razlikuje za svaku lokaciju radi jamčenja ispravne i djelotvorne provedbe;
27. poziva Komisiju da odredi koja su pravila potrebna za uspostavu jasne i nepobitne razlike između slučajeva u kojima je Direktiva primjenjiva i onih u kojima bi se trebale primjenjivati nacionalne norme, ako su one strože;
28. napominje da onečišćenje zraka šteti zdravlju ljudi i okolišu te da prema podacima Eurostata dušikov oksid i onečišćenje česticama predstavljaju ozbiljan rizik za zdravlje; u tom kontekstu poziva na uvrštenje „ekosustava” u definicije „štete u okolišu” i „prirodnog dobra” u članku 2.; usto poziva Komisiju da razmotri mogućnost proširenja područja primjene Direktive i nametanja odgovornosti za štetu nanesenu ljudskom zdravlju i okolišu, uključujući štetu za zrak¹;
29. poziva Komisiju da uvede obvezno finansijsko jamstvo, tj. obvezno osiguranje od odgovornosti za okoliš za operatere i da osmisli metodologiju usklađenu na razini EU-a za izračun najviših pragova odgovornosti, uzimajući u obzir obilježja svake djelatnosti i njezina okružja; usto traži od Komisije da razmotri mogućnost osnivanja europskog fonda za zaštitu okoliša od štete prouzročene industrijskom aktivnošću koja je regulirana Direktivom², bez dovođenja u pitanje načela „onečišćivač plaća”, zbog rizika od nesolventnosti i samo u slučajevima u kojima izostaju tržišta finansijskih jamstava; smatra da bi to trebalo vrijediti i u slučajevima nesreća velikih razmjera kad je nemoguće ući u trag operateru odgovornom za štetu;
30. poziva da svaki operater koji ima koristi od neke djelatnosti bude odgovoran za sve štete u okolišu ili onečišćenje izazvano tom djelatnošću;
31. smatra da su, s obzirom na važnost i moguće utjecaje industrijskih nesreća te rizike za zdravlje ljudi, prirodni okoliš i imovinu, potrebne dodatne zaštitne mjere kako bi

University Press, Cambridge, United Kingdom and New York, NY, USA, 1535 pp,
doi:10.1017/CBO9781107415324.

1 Mogućnost razmotrena u dokumentu Komisije od 19. veljače 2014. „Study on ELD Effectiveness: Scope and Exceptions”, str. 84.

2 O toj mogućnosti može se konzultirati dokument koji je Komisija objavila 17. travnja 2013. naslovljen „Study to explore the feasibility of creating a fund to cover environmental liability and losses occurring from industrial accidents”.

europski građani dobili siguran i pouzdan sustav sprečavanja nesreća i upravljanja takvim događajima, utemeljen na podjeli rizika, većoj odgovornosti industrijskih operatera i načelu „onečišćivač plaća”; traži da se procjeni je li potrebno uvrstiti Direktivu u sustav građanskopravne odgovornosti za štetu nanesenu ljudskom zdravlju i okolišu¹;

32. traži da se usvoji sustav sekundarne odgovornosti pravnih nasljednika odgovornih strana;
33. preporučuje da mogućnost traženja supsidijarne odgovornosti države postane obvezna zbog osiguranja učinkovite i proaktivne provedbe zakonodavstva;
34. nadalje poziva da se ukinu mogućnosti izuzeća na temelju odobrenja i izuzeća na temelju stupnja znanstvenih i tehničkih spoznaja kako bi se stvorila jednaka pravila za sve i promicalo načelo „onečišćivač plaća” i kako bi se poboljšala djelotvornost zakonodavstva;
35. poziva Komisiju da bez daljnje odgode podnese prijedlog o inspekcijama okoliša na europskoj razini;
36. smatra da u okviru preispitivanja Direktive prednost treba dati proširenju objektivne odgovornosti za svu štetu u okolišu s nepovoljnim posljedicama na djelatnosti koje nisu obuhvaćene Prilogom III. kako bi se povećala učinkovitost zakonodavstva u primjeni načela „onečišćivač plaća” i operaterima dao poticaj da ispravno upravljaju rizicima povezanima sa svojim djelatnostima; u tom kontekstu poziva Komisiju da uspostavi registar za operatore koji obavljaju opasne djelatnosti i sustav financijskoga praćenja kojim se jamči njihova solventnost;
37. poziva Komisiju da zajamči primjenu Direktive na štetu u okolišu prouzročenu svakom profesionalnom djelatnošću i da zajamči objektivnu odgovornost proizvođača;
38. traži da se uspostavi javno dostupna europska baza podataka sa slučajevima štete u okolišu vođena Direktivom i ustrojena, primjerice, prema irskom sustavu izvješćivanja u kojem se slučajevi štete u okolišu mogu prijaviti preko interneta radi stvaranja većega povjerenja u sustav Direktive i radi jamčenja bolje provedbe; smatra da bi takva javna baza podataka omogućila da dionici, operateri i građani postanu svjesniji postojanja sustava Direktive i njegove provedbe te bi stoga doprinijela boljem sprečavanju i otklanjanju štete u okolišu;
39. preporučuje da bi se javne baze podataka sa slučajevima na koje se primjenjuje Direktiva, kako bi bile lako dostupne i djelotvorne, trebale osnivati u skladu sa sljedećim kriterijima:
 - trebale bi biti dostupne na internetu i dodatne informacije koje se odnose na slučajeve trebale bi se odobravati na zahtjev,
 - svaka zemlja trebala bi imati središnju bazu podataka, a ne zasebnu bazu podataka za

1 Kako je već predviđeno u Portugalu i ocijenjeno u studiji Komisije od 16. svibnja 2013. naslovljenoj „Implementation challenges and obstacles of the Environmental Liability Directive (ELD)”, str. 75.

svaku regiju,

- obavijesti o novim incidentima trebalo bi smjesta objaviti na internetu,
 - svaki slučaj registriran u bazi podataka trebao bi obuhvaćati informacije o imenu onečišćivača, prirodi i razmjeru prouzročene štete, mjerama za sprečavanje ili uklanjanje koje su poduzete ili će se poduzeti, postupku koji provode vlasti ili koji se provodi u suradnji s vlastima;
40. traži da se prošire kategorije opasnih djelatnosti predviđenih u Prilogu III. kako bi se obuhvatile sve djelatnosti koje su potencijalno štetne za okoliš i ljudsko zdravlje;
41. ističe važnost kulture prevencije štete u okolišu posredstvom sustavne informativne kampanje u kojoj države članice jamče da su potencijalni onečišćivači i potencijalne žrtve informirani o rizicima s kojima su suočeni, o dostupnosti osiguranja i drugih finansijskih i pravnih instrumenata koji ih mogu zaštитiti od tih rizika te o prednostima koje iz njih mogu proisteći;
42. smatra da sve slučajeve dokazane odgovornosti, kao i detalje o izrečenim kaznama treba objaviti kako bi stvarni trošak ekološke štete bio transparentan;
43. predlaže da se uspostavi kanal za poticanje ekoloških nevladinih organizacija i drugih zainteresiranih tijela da iznose svoje komentare i kritike;
44. predlaže da se predvide porezne olakšice ili drugi oblici pogodovanja za poduzeća koja se s uspjehom angažiraju oko prevencije štete u okolišu;
45. preporučuje osnivanje neovisnih nadležnih tijela s ovlastima upravljanja i praćenja te ovlastima izricanja sankcija koje se dodjeljuju u okviru Direktive, uključujući mogućnost zahtijevanja finansijskih jamstava od potencijalno odgovornih strana, imajući na umu posebnu situaciju pojedinačnih potencijalnih onečišćivača, primjerice u pogledu dozvola u području okoliša;
46. poziva Komisiju i države članice da se pobrinu da se Direktivom na odgovarajući način podupiru naporu za ostvarenje ciljeva Direktive o pticama i Direktive o staništima; insistira na uključenosti tijela odgovornih za inspekcije okoliša u provedbu i izvršavanje zakona o odgovornosti za okoliš;
47. poziva Komisiju da pojača svoj program osposobljavanja za primjenu Direktive u državama članicama te uspostavi službe za pomoć stručnjacima koji pružaju informacije, pomoć i ocjensku potporu pri evaluacijama rizika i štete; usto preporučuje da se donesu smjernice kako bi se državama članicama pomoglo da ispravno prenesu zakonodavstvo;
48. ponovno ističe da u skladu s Direktivom osobe pogodjene štetom u okolišu imaju pravo zatražiti od nadležnih tijela da poduzmu odgovarajuće mjere; također napominje da se u pravu Unije navodi da bi se europskim građanima trebalo zajamčiti učinkovit i pravodoban pristup pravosuđu (članak 9. stavak 3. Konvencije iz Aarhusa, članak 6. UEU-a i odgovarajuće odredbe Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava) i da bi troškove nastale štetom u okolišu trebao snositi onečišćivač (članak 191. UFEU-a);

stoga poziva Komisiju da podnese zakonodavni prijedlog o minimalnim normama za provedbu dijela Konvencije iz Aarhusa o pristupu pravosuđu; traži od Komisije da procijeni mogućnost uvođenja mehanizama kolektivne pravne zaštite za povrede prava Unije u području okoliša;

49. poziva Komisiju da u okviru preispitivanja Direktive razmotri bi li državama članicama mogla nametnuti obvezu da svake dvije godine podnose izvješća o primjeni Direktive;
50. smatra da su kaznene sankcije još jedan važan element odvraćanja od štete u okolišu i sa žaljenjem konstatira da Direktiva 2008/99/EZ od 19. studenoga 2008. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava nije ažurirana; poziva Komisiju da bez daljnje odgode poduzme mjere za preispitivanje područja primjene Direktive tako da obuhvaća sve primjenjivo zakonodavstvo Unije o zaštiti okoliša;
51. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te parlamentima i vladama država članica.

20.6.2017

MIŠLJENJE ODBORA ZA OKOLIŠ, JAVNO ZDRAVLJE I SIGURNOST HRANE

upućeno Odboru za pravna pitanja

o primjeni Direktive 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu (2016/2251(INI))

Izvjestitelj za mišljenje: Benedek Jávor

(*) Pridruženi odbor – članak 54. Poslovnika

PRIJEDLOZI

Odbor za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane poziva Odbor za pravna pitanja da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

1. napominje da zbog diskrecijskih ovlasti dodijeljenih Direktivom o odgovornosti za okoliš njezina provedba u državama članicama nije koordinirana i nije dovoljno usklađena i djelotvorna, što dovodi do nedostataka u provedbi, znatnih razlika u broju predmeta među državama članicama i nejednakih uvjeta tržišnog natjecanja za operatere;
2. poziva na što skorije preispitivanje Direktive o odgovornosti za okoliš;
3. u okviru preispitivanja Direktive o odgovornosti za okoliš poziva na jasniju definiciju „štete u okolišu” u članku 2. stavku 1., konkretno kad je riječ o kriterijima za utvrđivanje nepovoljnih utjecaja na zaštićene vrste i staništa (Prilog I.) te o rizicima nanošenja štete vodama i zemljишtu (članak 2. stavak 1.); poziva na njihovo redefiniranje kako bi se obuhvatile sve štete nanesene okolišu;
4. nadalje poziva Komisiju da uključi „ekosustave” u definicije „štete u okolišu” i „prirodnog dobra” u članku 2.;
5. napominje da mali broj država članica relativno često koristi Direktivu o odgovornosti za okoliš za iznenadne štetne događaje u okolišu, dok ostale za iste slučajevе koriste nacionalno zakonodavstvo, a ne Direktivu o odgovornosti za okoliš;
6. pozdravlja napore Komisije da ocijeni i ispravi nedostatke u provedbi Direktive o odgovornosti za okoliš u državama članicama;

7. pozdravlja uspostavu višegodišnjeg programa rada za Direktivu o odgovornosti za okoliš (MAWP) za razdoblje 2017. – 2020.;
8. podsjeća na iskustvo s provedbom postojećih finansijskih jamstava u kojem su se pokazali problemi u utvrđivanju odgovornosti operatera za štetu u okolišu i izražava zabrinutost zbog situacija kada operateri nisu mogli snositi troškove otklanjanja štete u okolišu;
9. podsjeća da nepostojanje obveze operatera da imaju finansijsko jamstvo za odgovornost za okoliš može sprečavati potpunu naknadu troškova u slučaju teške nesreće;
10. poziva da svaki operater koji ima koristi od neke djelatnosti bude odgovoran za sve štete u okolišu ili onečišćenje izazvano tom djelatnošću;
11. smatra da bi okvir za odgovornost za okoliš iz članka 1. trebao biti proširen na sanaciju okoliša i uspostavu prijašnjeg stanja nakon okončanja profesionalnih aktivnosti, čak i kad je šteta u okolišu izazvana djelnostima ili emisijama koje su nadležna tijela izričito odobrila;
12. žali što postoje aktivnosti koje mogu negativno utjecati na biološku raznolikost i okoliš, kao što su prijevoz opasnih tvari cjevovodima, rudarstvo i uvođenje invazivnih stranih vrsta, a koje trenutačno nisu obuhvaćene zahtjevom o objektivnoj odgovornosti; napominje da, prije svega kad je riječ o šteti nanesenoj biološkoj raznolikosti, aktivnosti navedene u Prilogu III. ne obuhvaćaju u dovoljnoj mjeri sektore koji bi mogli uzrokovati štetu;
13. smatra da u okviru preispitivanja Direktive o odgovornosti za okoliš prioritet treba dati proširenju objektivne odgovornosti za svu štetu u okolišu na aktivnosti koje nisu obuhvaćene Prilogom III. kako bi se povećala učinkovitost zakonodavstva u primjeni načela „onečišćivač plaća“ i operaterima dao poticaj da ispravno upravljaju rizicima povezanima sa svojim djelnostima;
14. poziva Komisiju da u kontekstu preispitivanja Direktive o odgovornosti za okoliš proširi njezino područje primjene i nametne odgovornost za štetu nanesenu ljudskom zdravlju i okolišu, npr. zraku i močvarnim područjima; smatra da bi se time Direktiva o odgovornosti za okoliš bolje uklopila u ostalo zakonodavstvo EU-a o zaštiti zdravlja ljudi i okoliša te da bi se olakšalo uvrštavanje dodatnih odredbi u Direktivu, kao što su uvođenje obveze provođenja mjera prevencije i hitnih mjera otklanjanja, ili izravno u Direktivu ili u nacionalno zakonodavstvo kojim se ona prenosi;
15. poziva Komisiju da zajamči primjenu Direktive o odgovornosti za okoliš na štetu u okolišu prouzročenu profesionalnom djelatnošću i da zajamči objektivnu odgovornost proizvođača;
16. poziva Komisiju da u sljedeće preispitivanje Direktive o odgovornosti za okoliš uvrsti štetu za zdravlje ljudi i okoliš prouzročenu onečišćenjem zraka zbog vozila koja krše propise EU-a o emisijama iz vozila jer bi se na taj način povećale razine prevencije i predostrožnosti;
17. nadalje poziva da se ukinu mogućnosti izuzeća na temelju odobrenja i izuzeća na temelju stupnja znanstvenih i tehničkih spoznaja kako bi se stvorila jednaka pravila za sve i

promicalo načelo „onečićivač plaća”, a istovremeno poboljšala djelotvornost zakonodavstva;

18. preporučuje da mogućnost traženja supsidiarne odgovornosti države postane obvezna zbog osiguranja učinkovite i proaktivne provedbe zakonodavstva;
19. smatra da su, s obzirom na važnost i moguće utjecaje industrijskih nesreća te rizike za zdravlje ljudi, prirodni okoliš i imovinu, potrebne dodatne zaštitne mјere kako bi europski građani dobili siguran i pouzdan sustav sprečavanja nesreća i upravljanja takvim događajima, utemeljen na podjeli rizika, većoj odgovornosti industrijskih operatera i načelu „onečićivač plaća”;
20. poziva Komisiju da u okviru preispitivanja Direktive o odgovornosti za okoliš razmotri bi li državama članicama mogla nametnuti obvezu da svake dvije godine podnose izvješća o primjeni Direktive;
21. u okviru preispitivanja Direktive o odgovornosti za okoliš ponovno poziva na obvezno financijsko jamstvo za operatere, tj. obvezno osiguranje od odgovornosti za okoliš; poziva Komisiju da osmisli metodologiju usklađenu na razini EU-a za izračun najviših pragova odgovornosti, uzimajući u obzir obilježja svake djelatnosti i njezina okruženja, i da ocijeni mogućnost njihove dopune fondom na razini EU-a ili mehanizmom podjele rizika temeljenom na osiguranju iz kojeg bi se pokrivali troškovi otklanjanja štete koji premašuju obvezno financijsko jamstvo, u skladu s postojećim međunarodnim fondovima za odgovornost za okoliš;
22. poziva Komisiju da uspostavi policu obveznog osiguranja od odgovornosti za okoliš kako bi se obuhvatili svi operateri u EU-u i da obveže svaku državu članicu na poduzimanje potrebnih mјera kako bi jamčile odgovornost svih operatera za okoliš na svom teritoriju;
23. potiče države članice da poduzmu mјere za ubrzanje razvoja instrumenata za financijska jamstva i njihovih tržišta uz pomoć odgovarajućih ekonomskih i financijskih operatera, što uključuje i financijske mehanizme u slučaju nesolventnosti, kako bi se operaterima omogućilo korištenje financijskih jamstava za pokrivanje vlastite odgovornosti;
24. skreće pozornost na studiju izvedivosti Komisije o konceptu zajedničkog mehanizma podjele rizika od industrijskih nesreća na razini EU-a¹ i naglašava potrebu da se provedu daljnje analize i sveobuhvatnije studije utjecaja o ključnim pravnim i financijskim pitanjima;
25. poziva Komisiju i države članice da se pobrinu da se Direktivom o odgovornosti za okoliš na odgovarajući način podržavaju naporci za ostvarenje ciljeva Direktive o pticama i Direktive o staništima; inzistira na uključenosti tijela odgovornih za inspekcije okoliša u provedbu i izvršavanje zakona o odgovornosti za okoliš;
26. smatra da su kaznene sankcije još jedan važan element odvraćanja od štete u okolišu i sa žaljenjem konstatira da Direktiva 2008/99/EZ od 19. studenoga 2008. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava nije ažurirana; poziva Komisiju da bez dalnjeg odlaganja poduzme

¹ Studija o razmatranju izvedivosti osnivanja fonda za pokrivanje odgovornosti za okoliš i gubitaka koji su rezultat industrijskih nesreća, završno izvješće, Europska komisija, DG ENV, 17. travnja 2013.

mjere za preispitivanje područja primjene Direktive tako da obuhvaća sve primjenjivo zakonodavstvo Unije o zaštiti okoliša;

27. ističe da hitno treba donijeti europsko zakonodavstvo o minimalnim normama za provedbu dijela Konvencije iz Aarhusa o pristupu pravosuđu;
28. ponavlja svoj poziv Komisiji da bez odgode podnese prijedlog o inspekcijama okoliša na europskoj razini.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	8.6.2017	
Rezultat konačnog glasovanja	+: -: 0:	46 4 3
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Margrete Auken, Pilar Ayuso, Zoltán Balczó, Ivo Belet, Biljana Borzan, Lynn Boylan, Soledad Cabezón Ruiz, Nessa Childers, Birgit Collin-Langen, Mireille D'Ornano, Miriam Dalli, Mark Demesmaeker, Bas Eickhout, Karl-Heinz Florenz, Francesc Gambús, Elisabetta Gardini, Arne Gericke, Jens Gieseke, Julie Girling, Françoise Grossetête, Jytte Guteland, György Hölvényi, Jean-François Jalkh, Benedek Jávor, Jo Leinen, Peter Liese, Norbert Lins, Valentinas Mazuronis, Susanne Melior, Bolesław G. Piecha, Pavel Poc, Frédérique Ries, Davor Škrlec, Renate Sommer, Ivica Tolić, Adina-Ioana Vălean, Jadwiga Wiśniewska	
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Jørn Dohrmann, Ismail Ertug, Eleonora Evi, Jan Huitema, Urszula Krupa, Gesine Meissner, Ulrike Müller, Younous Omarjee, Sirpa Pietikäinen, Carolina Punset, Bart Staes, Tiemo Wölken, Carlos Zorrinho	
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 200. st. 2.	Arnaud Danjean, Wim van de Camp	

**KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U ODBORU KOJI
DAJE MIŠLJENJE**

46	+
ALDE	Jan Huitema, Valentinas Mazuronis, Gesine Meissner, Ulrike Müller, Carolina Punset, Frédérique Ries
ECR	Jørn Dohrmann, Arne Gericke
EFDD	Eleonora Evi
GUE/NGL	Lynn Boylan, Younous Omarjee
NI	Zoltán Balczó
PPE	Pilar Ayuso, Ivo Belet, Birgit Collin-Langen, Arnaud Danjean, Karl-Heinz Florenz, Francesc Gambús, Elisabetta Gardini, Jens Gieseke, Françoise Grossetête, György Hölvényi, Peter Liese, Norbert Lins, Sirpa Pietikäinen, Renate Sommer, Ivica Tolić, Adina-Ioana Vălean, Wim van de Camp
S&D	Biljana Borzan, Soledad Cabezón Ruiz, Nessa Childers, Miriam Dalli, Ismail Ertug, Jytte Guteland, Jo Leinen, Susanne Melior, Pavel Poc Tiemo Wölken, Flavio Zanonato, Carlos Zorriño
VERTS/ALE	Margrete Auken, Bas Eickhout, Benedek Jávor, Davor Škrlec, Bart Staes

4	-
ECR	Julie Girling, Urszula Krupa, Bolesław G. Piecha, Jadwiga Wiśniewska

3	0
ECR	Mark Demesmaeker
ENF	Mireille D'Ornano, Jean-François Jalkh

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	2.10.2017
Rezultat konačnog glasovanja	+: -: 0: 21 1 2
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Max Andersson, Joëlle Bergeron, Marie-Christine Boutonnet, Jean-Marie Cavada, Rosa Estaràs Ferragut, Laura Ferrara, Mary Honeyball, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Gilles Lebreton, Jiří Maštálka, Emil Radev, Julia Reda, Evelyn Regner, Pavel Svoboda, József Szájer, Axel Voss, Tadeusz Zwiefka
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Isabella Adinolfi, Angel Dzhambazki, Jens Rohde, Virginie Rozière, Tiemo Wölken
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 200. st. 2.	Kateřina Konečná, Jens Nilsson

KONACNO GLASOVANJE POIMENICNIM GLASOVANJEM U NADLEZNOM ODBORU

21	+
ALDE	Jean-Marie Cavada, Jens Rohde
EFDD	Joëlle Bergeron, Laura Ferrara
GUE/NGL	Kateřina Konečná, Jiří Maštálka
PPE	Rosa Estaràs Ferragut, Emil Radev, Pavel Svoboda, József Szájer, Axel Voss, Francis Zammit Dimech, Tadeusz Zwiefka
S&D	Mary Honeyball, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Jens Nilsson, Evelyn Regner, Virginie Rozière, Tiemo Wölken
Verts/ALE	Max Andersson, Julia Reda

1	-
ECR	Angel Dzhambazki

2	0
ENF	Marie-Christine Boutonnet, Gilles Lebreton

Korišteni znakovi:

- + : za
- : protiv
- 0 : suzdržani